

Agramunt o Bellpuig, MilàF, *Romlo.*, 219H); «en compte de contribuir a l'embelliment aliè vos preocupareu del sanejament propi» (article editorial de «Acció Valenciana», 20-III-1931); però en comptes de, la forma avui predominant en el Princ., és també valenciana i mallorquina (BDLC XII, 1); supra hem vist «en contes de donar llum, dona fum» per gent de la Plana de Castelló; Coromines havia usat molt per comptes de en cartes familiars de l'a. 1900 («per comptes de llegir --- seria millor ---»), però en les de 1903 usa més en comptes de («en comptes de cridar falsament que això no passarà, val més ---»); i així ho escriu ja en les *Presons Imag.*, p. 72): jo li ho havia sentit dir d'aquella manera però més sovint d'aquesta.

Afegim encara alguna fraseologia important: *fer-se compte de* (o *que*) 'fer-se càrrec, observar': «mucho ojo -- que és un 'aucell'...! —Ja me n'he fet compte —deya ab beatífica mitja rialla don Eudalt— me proposava de ---», MVayreda (*Sang Nova* I, xiii, 94), però també a València: *fés-te kónter que ---*, Montroi (1962). «Aquell món del sarau s'allargà a terra, tal i com li venia, i us asseguro que els costums quedaren per compte», Ant. Cayrol (JPCerdà, *Cont.*, p. 72).

Comptista. Contista.

Diners comptants, o simplement *comptants*, usat quasi a manera d'adverbi, aproximadament igual a la locució 'al comptat': «pren --- 6 diners per die --- de les quals paguem al dit P. Triles, que li donem comdantz a Perpenyà», a. 1315 (PVidal, *RLR xxx*, 267), «comdantz» a. 1316 (*RLR xxxi*, 59); «no poder pagar en comptants: solvere non posse praesenti pecunia» «los esclaus estan al encant a qui pagarà en comptants: servi licent praesenti pecunia», «a ningú s'lliurarà que no pague en comptants», OPou (*ThPu.*, 117, 137, 137).

Comptador [Llull en l'acc. de nom d'agent, *Consolat* en l'acc. passiva]; d'altra banda els pastors pirinencs anomenen *comptador* un pas estret entre roques o fet artificialment a manera d'après, com un corredor, on fan passar el bestiar, especialment les ovelles, per *comptar-les*: *kontadó* a Aneto (1957); és semblant a un *triador* però no igual perquè aquest ha de permetre el pas dels caps amb més lentitud, com sigui que es destina a reconèixe'ls, un per un, i en conseqüència triar els que pertanyen als uns i als altres, en les grans ramades collectives d'un poble o una vall: en l'alta vall de Llessui, el Pas de la Mainera és un *comptador* d'animals, dalt de la serra, i ben lluny d'allà hi ha la pleta, font i coll del Triador, també en el mateix terme. *Comptadoria. Comptada. Comptament.*

Comptabilitat, adaptat del fr. *comptabilité* [1579], en temps bastant recent, tant pel català com pel cas- tellà (Baralt, el 1874, constata i desaprova que l'AcadEsp. acabés d'admetre'l en lloc del tradicional *teneduria de libros*); *comptable* (que en francès s'havia creat, segons sembla primer, ja 1340) ni s'esmentava encara llavors, i continua encara sofrint la con-

currència del tradicional *tenedor de libres*; en tot cas *tenedor* i *teneduria* (amb *e* i amb *u*) resulten, per a nosaltres, tan acastellanats, com el que *comptabilitat* pugui haver tingut de regust foraster.

Bescomptar-se [c. 1400, Dansa de la Mort; 1640 *DTo*. «aliquid de rationibus deducere, subducere, perturbare rationes»]; *bescompte* 'errada de comptes', repetidament en el *Consolat de Mar*, S. XIII: «si los dits personers --- diran que ells trobaran o han trobat algun *bescompte* o falla en lo compte que ell retut los havia» (cap. 249, ed. Pardessus, p. 352); «*descompta*: perturbatio nominum vel rationum», *DTo*. 1660. Alterat fonèticament en *descomptar-se* (alhora trivialització de prefix) [val. S. XVI]; *descomptar* en l'acc. 'fer una rebaixa del preu' [1803, Belv., Lab.]; *descompte* [id.]. *Incomptable.*

Recomptar; recompte.

De *contar*. *Contarella* (supra), a Pollença *contarella* (*AlcM* potser més antic i menys «italià» del que diuen). *Contalla* 'relat, rondalla' que *AlcM* cita en autors del CpTarr. i CastPna., però també és de Tort.: «Ermita de Mitán-Camí --- si eixes parets parlessen, quines *contalles* mos farien de les visites que, al retorn d'Ultramar, hi feien los llicenciats!», «molta part surt del caliu, hu espigolo sentint les *contalles* dels vellets», Vergés i Paulí, *Espurnes*, 75, 80; i una mica alterat en *contralla* en el vallespirenc Mn. Casaponce (*BDLC III*, 146).

Recontar. S'ha usat en el sentit de l'it. *raccontare*, (fr. *raconter*, oc. *recomtar*), però en textos nostres medievals sembla conservar l'especial matís de 'anar contant ací i allà' (o 'contar per segona vegada')⁵ que degué ser l'etimològic: «aquestes paraules a un crestià, a tu semblant fol, les potz *recomptar*; mes a mi, qui-ls decretz dels prínceps gart, aquestes paraules en bades les me *comtes*», *VidesR*, fº 12v2.

CPT.: *Comptajils. Comptagotes. Comptapassades. Comptapasses. Compte-oidor.*

DUPLICAT SAVI: *Computar* [1839, Lab.]; *computació* (id.); *còmput* [-puto, id.]; *computable; comptador; computista.*

¹ Veg. infra StVicentF. Això i també que en el sentit de 'càlcul, còmput', la grafia *mpt* va persistir amb més constància, foren els fets que ajudaren, junt amb el model francès, i la comoditat de la distinció, a l'adopció de la regla moderna de distingir el *contar* narratiu del *comptar* aritmètic, consagrada a la fi del S. XIX. Però encara Lab. 1839 tot escrivint *compte* el substantiu, posava *contar* per al verb en els dos sentits bàsics. — ² Sens dubte hi ha també *comptat* 'contat' v, 146.12, i *comte* 'relat' II, 7.17. Notem, però, que aquesta qüestió s'ha de mantenir curosament separada de la de *comte* COMITEM i derivats, on la variant amb *-nd-* o *-nd-* es troba més o menys generalment en tot el territori lingüístic i en totes les èpoques, i on aquest tractament fonètic no té gran cosa de notable, no havent-hi el grup complex *-mpt-*. — ³ MGadea usava algun cop la forma correcta («el prengueren per son *conte*» però potser més sovint l'altra: «en vindre 'l *cónter* mos